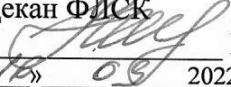

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра соціології та політології

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЛСК

Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ

«17» 09 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«20» 09 2022 р.

Система менеджменту якості
РОБОЧА ПРОГРАМА
 навчальної дисципліни
«Релігії в політичному процесі»

Освітньо-професійна програма: «Політологія»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 052 «Політологія»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.3	Л.3	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	7	105 / 3,5	34	17	–	54	-	-	Екз. 7 с.
Заочна									

Індекс: НБ-8-052/21-2.1.31

Робочу програму навчальної дисципліни «Релігії в політичному процесі» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Політологія», навчальних та робочих навчальних планів №№ НБ-8-052/21, РБ-8-052/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
професор кафедри
соціології та політології

Іван СВЯТНЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Політологія», спеціальності 052 «Політологія» – кафедри соціології та політології, протокол № 11 від 02. 09. 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина ПРОКОПЧУК

Завідувачка кафедри

Олена ХОМЕРІКІ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № ___ від «___» _____ 2022 р.

Голова НМРР

Анжеліка КОКАРОВА

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.....	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.....	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни.....	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	6
2.3. Тематичний план	8
2.4. Перелік питань для підготовки до екзамену.....	10
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	
3.1. Методи навчання.....	11
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет.....	12
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	13

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Релігії в політичному процесі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08 – 01-2022
		стор. 4 з 12	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Релігії в політичному процесі» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Релігії в політичному процесі» є субгалузеву соціологічною теорією в рамках соціології релігії, яка надає фундаментальні знання в розумінні ціннісних, інституційних, ритуально-символічних та конфліктологічних складників релігії в її взаємозв'язку із державою, політичними партіями, групами тиску, терористичними угрупованнями.

Метою викладання дисципліни є ознайомити з основними принципами, поняттями, методами, які використовуються для аналізу релігії в політичному процесі.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення специфіки політичних процесів в релігії та їх впливу на людську свідомість;
- дослідження особливостей взаємодії релігії з політикою;
- політико-соціологічний аналіз діяльності релігійних інституцій в умовах різних соціо-культурних середовищ;
- характеристика провідних концепцій у межах політологічного та соціологічного вивчення релігії.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

- засвоєння сучасних підходів вивчення політичних процесів в сфері релігійного життя;
- виявлення можливостей та обмежень використання методів соціологічного аналізу щодо фактів соціальної реальності в просторах соціального перетину релігії та політики;
- опанування терміносистеми та особливостей реалізації пізнавальних програм у межах вивчення релігійних систем;
- організація і проведення конкретних соціологічних досліджень проблем релігії в політичних процесах.

Підсумкові результати навчання: (далі ПРН)

ПРН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН17. Застосовувати навички та знання ведення політичних переговорів, враховуючи різноманітний контекст міжкультурних та міжетнічних відносин.

ПРН18. Здійснювати порівняльний аналіз різних політичних систем, співставлення різних політичних явищ (політичних режимів, типів політичних культур) з точки зору оцінки тенденцій їх розвитку, функціонування, типології, виявлення закономірностей.

ПРН21. Виявляти природу внутрішньополітичних та міжнародних деструктивних факторів впливу на стійкість політичних систем.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Релігії у політичному процесі» студент повинен набути таких **компетентностей**:

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Релігії в політичному процесі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08 – 01-2022
		стор. 5 з 12	

(з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетенції (далі – ФК).

ФК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ФК2. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

ФК3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ФК04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ФК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

«Релігії в політичному процесі» тісно пов'язана з нормативними дисциплінами циклу соціально-гуманітарної підготовки такими як: «Філософія» та «Історія української державності та культури», а також фаховими «Світова політика та міжнародні відносини», «Політична культура та ідеології».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 2-х навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля № 1 «Політика і релігія в ретроспективі»
- навчального модуля № 2 «Релігія і політика в сучасному світі»

Кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль №1. «Політика і релігія в ретроспективі».

Інтегровані вимоги модуля №1: Розуміти основні соціологічні та політологічні концепції, що пояснюють причини впливу різних релігій і релігійних практик на політику та політичні інститути; здатність установлювати взаємозв'язок релігійних вчень з стратифікацією, культурою і владою; аналізувати релігію як складову соціального та політичного порядку та джерело соціальних конфліктів.

Тема 1. Релігія в політичних процесах як наукова дисципліна

Співвідношення релігії і політики. Державно-церковні відносини як процес. Об'єкт і предмет релігії в політичних процесах як наукової дисципліни.

Тема 2. Співвідношення державно-правової і релігійної систем

Становлення державності і правової системи. Співвідношення, політики, права і релігії як форм суспільної свідомості. Релігійне право. Канонічне право. Церковне право.

Тема 3. Східні держави і релігійні системи.

Азійська модель держави. Особливості взаємодії держави і релігійних систем в Індії. «Індуїстський комуналізм». Проблема самоідентичності сикхів. Екстремістські релігійні організації. Конфуціанська модель держави. Держава і буддизм. Державність і юдаїзм. Ізраїльські та юдейські держави. Юдейська теократична держава. Юдейське право. Ізраїль і діаспора.

Тема 4. Християнство в політиці.

Становлення християнства як державної релігії. «Міланський едикт». Цезарепапізм. Формування церкви як соціальної інституції. Статус церкви в період Середньовіччя. Організація національної церкви. Папокесаризм. Церква і держава в період Реформації. Реформація і контрреформація.

Тема 5. Іслам в політиці.

Арабський халіфат. Іслам як державна релігія. Мусульманське право. Судова система ісламських країн. «Ісламська держава».

Модуль №2. «Релігія і політика в сучасному світі»

Інтегровані вимоги модуля №2: Політики в різних суспільствах; виявляти у релігійних організаціях та інститутах їх владо-утворюючі та владо-руйнівні функції; застосовувати щодо релігійно-політичних організацій та рухів адекватні завданням дослідження і природі об'єкта методи збору і аналізу даних

Тема 6. Релігія і політика в ХІХ-ХХІ ст.

Християнство і соціальні проблеми суспільства. Процеси секуляризації. Моделі взаємодії релігії і політики. Державна церква. Становлення соціальної доктрини в Католицькій Церкві. Взаємодія церкви і держави в історії СРСР і Радянської України.

Тема 7. Релігія в політичних процесах в Україні.

Модель взаємодії держави і церкви в Київській Русі. Основні періоди взаємодії держави і церкви. Період УРСР. Сучасні державно-конфесійні відносини в Україні. Неорелігії в системі державно-конфесійних відносин. Причини появи, становлення неорелігій. Політичні, правові проблеми національної безпеки. Трансформація неорелігій.

Тема 8. Релігійно-політичні рухи та організації.

Християнські політичні партії. Ісламські соціально-політичні рухи. Основні тенденції ХХ-ХХІ ст. Сучасні тенденції взаємодії держави, релігії, церкви. Клерикалізм, антиклерикалізм: основні типи. Релігійний традиціоналізм, фундаменталізм, радикалізм, екстремізм, тероризм.

2.3. Тематичний план.

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практичні	СРС
1	2	3	4	5	6
7 семестр					
Модуль №1					
1.1.	Тема 1. Релігія в політичних процесах як наукова дисципліна. Частина 1.	8	2	2	4

1.2.	Тема 1. Релігія в політичних процесах як наукова дисципліна. Частина 2	6	2	-	4
1.3.	Тема 2. Співвідношення державно-правової і релігійної систем. Частина 1.	8	2	2	4
1.4.	Тема 2. Співвідношення державно-правової і релігійної систем. Частина 2	6	2	-	4
1.5.	Тема 3. Східні держави і релігійні системи. Частина 1.	8	2	2	4
1.6.	Тема 3. Східні держави і релігійні системи. Частина 2.	6	2	-	4
1.7.	Тема 4. Християнство в політиці. Частина 1.	8	2	2	4
1.8.	Тема 4. Християнство в політиці. Частина 2.	6	2	-	4
1.9.	Тема 5. Іслам в політиці.	8	2	2	4
1.10.	Модульна контрольна робота №1	6	2	-	4
	Усього за модулем №1	70	20	10	40
Модуль 2.					
2.1.	Тема 6. Релігія і політика в XIX-XXI ст. Частина 1.	6	2	2	2
2.2.	Тема 6. Релігія і політика в XIX-XXI ст. Частина 2.	4	2	-	2
2.3.	Тема 7. Релігія в політичних процесах в Україні. Частина 1.	6	2	2	2
2.4.	Тема 7. Релігія в політичних процесах в Україні. Частина 2.	4	2	-	2
2.5.	Тема 8. Релігійно-політичні рухи та організації. Частина 1.	6	2	2	2
2.6.	Тема 8. Релігійно-політичні рухи та організації. Частина 2.	5	2	1	2
2.7.	Модульна контрольна робота №2	4	2	-	2
	Усього за модулем №2	35	14	7	14
Усього за навчальною дисципліною		105	34	17	54

2.4. Перелік питань для підготовки до екзамену.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доносяться до відома студента.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод, презентація, обробка результатів, статистичні методи, інтерпретація. Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій та практичних занять, самостійному вирішенні задач.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1 Цурканова І.О. Політологія : Конспект лекцій з дисципліни «Філософія та політологія» для студентів усіх спеціальностей : навчальний посібник – Дніпро : УДУНТ, 2022. 102 с.

3.2.2 Морарь М.В. Політологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2019. 176с.

3.2.3 Піча В.М. Політологія / В.М. Піча, Н.М. Хома // Навч. посібник. – Львів, 2019. – 341 с.

3.2.4 Недюха М.П. Правова ідеологія українського суспільства: монографія. 2-ге вид., випр. і доп. К.: «МП «Леся», 2022. 450 с.

3.2.5 Svyatnenko I. Determinants of financial-mine distribution, gender socialisation, gender-generation and genicocratia in gender culture of Ukraine. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики* : зб. наук. пр. / редкол.: Я. В. Зоська (гол. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2019. Вип. 82. С. 65-73.

3.2.6 Святненко І. О. Гендерна культура України: культурологічний та соціосистемологічний аспект : монографія. Запоріжжя : Видавництво Класичного Приватного університету, Київ : Видавництво «Меркьюрі-Поділля», 2020. 388 с.

3.2.7 Академічне релігієзнавство України: історія і сьогодення. – К., 2006. – 245 с.

3.2.8 Дисциплінарне релігієзнавство. Навчальний посібник / За ред. А.Колодного. – К., 2010. – 219 с.

3.2.9 Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – поч. ХХІ століття. – Львів, 2013. – 473 с.

3.2.9 Основи соціальної концепції Української православної Церкви. – К., 2002. – 87 с.

3.2.10. Релігійна свобода і права людини. Богословські аспекти. – В 2-х т. – Л., 2000.

3.2.11 Академічне релігієзнавство / За ред.. А.Колодного. – К., 2000. – 893 с.

Допоміжна література:

3.2.12 Єленський В. державно-церковні взаємини на Україні (1917-1990). – К., 1991. – 363 с.

3.2.13 Єленський В. Релігія після комунізму. – К., 2002. – 411 с.

3.2.14 Загальна декларація прав людини. – К., 1995. – 43 с.

3.2.15 Іслам і Євроінтеграція / За ред.. А.Колодного. – К., 2006. – 213 с.

3.2.16 Конфесіологія релігії / За ред.. А.Колодного та Л.Филипович // Українське релігієзнавство. – К., 2009, - 237 с.

3.2.17 Соціальна доктрина церкви. – Львів, 1998. – 249 с.

3.2.18 Хьоффнер Й. Християнське соціальне вчення. – К., 2003. – 258 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1 <https://news.church.ua/>

3.3.2 <https://catholic-info.at.ua/>

3.3.3 <https://islam.ua/uk/>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Релігії в політичному процесі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08 – 01-2022
		стор. 9 з 12	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів		Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
7 семестр					
Модуль №1. «Політика і релігія в ретроспективі».			Модуль №2. «Релігія і політика в сучасному світі»		
Відповідь на практичному занятті (5 балів x 4)	20	-	Відповідь на практичному занятті (5 балів x 4)	20	-
Доповідь з презентацією (8 балів)	8	-	Доповідь з презентацією (8 балів)	8	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 21 балів</i>			<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 21 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	12	-	Виконання модульної контрольної роботи №2	12	-
Усього за модулем №1	40	-	Усього за модулем №2	40	-
Усього за модулями №1, №2				80	-
Семестровий екзамен				20	-
Усього за дисципліною				100	-

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 4).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково- екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни, дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці.

Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	03.02	20.09.22	Редоренко К. А.	<i>[Signature]</i>	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1.	Галова Н. О.	19.02.24р.	<i>[Signature]</i>	Висновок проведено 19.02.24р.

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою
(рекомендовані значення)

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14		15
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		27
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38		39
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		51
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		63
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74		75
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86		87
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)